

predare – învățare, punându-se accent pe verificarea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor copiilor.

Evaluarea sumativă, cumulativă, are loc de obicei la sfârșitul unui semestru, al unui an școlar, având drept scop realizarea unui sondaj, bilanț între ceea ce s-a predat și ceea ce a reținut copilul, ce cunoștințe și deprinderi a asimilat. Rezultatele obținute sunt direct proporționale cu obiectivele programei preșcolare, gradul în care se pot realiza și cu mijloacele și strategiile didactice propuse de fiecare cadru didactic.

Evaluarea sumativă trebuie raportată la următoarele aspecte: obiectivele generale și specifice ale formării copiilor; nivelul inițial la care au fost copiii și lacunele care le-au întâmpinat; puterea și priceperea fiecărui copil.

Evaluarea este importantă în grădiniță, deoarece reglează și forțează atât copilul, cât și educatoarea să inoveze și să progreseze în activitatea didactică, astfel că educația presupune progres, iar evaluarea este instrumentul de conducere a preșcolarului spre evoluție, pentru o integrare optimă în următorul modul evolutiv, școala.

Bibliografie:

1. AUSUBEL, P. D., ROBINSON, R. F. Pedagogia secolului XX. Învățarea în școală. București: EDP., 1981
2. BOCOȘ, M., JUCAN, D. Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării, Pitești: Paralela 45., 2007

MODALITĂȚI DE IMPLEMENTARE A ELEMENTELOR DE LIMBAJ PLASTIC ÎN CADRUL ACTIVITĂȚILOR ARTISTICO-PLASTICE LA PREȘCOLARI

Elena VINNICENCO, dr., conf. univ., Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din
Chișinău, Republica Moldova

<https://orcid.org/0000-0002-7378-7284>

Marina FONARI, studentă, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău,
Republica Moldova

<https://orcid.org/0000-0003-4632-7781>

CZU: 373.2:73

DOI: 10.46727/c.04-05-11-2022.p236-241

Rezumat. Artă este o formă de cunoaștere prin intermediul imaginilor artistice și contribuie la lărgirea orizontului de cunoaștere, la perceperea cât mai completă și cuprinzătoare a realității. Dintre limbajele artei, limbajul plastic este cel mai preferat de către preșcolar, deoarece are misiunea de a echilibra și de a armoniza relațiile copilului cu natura, cu frumosul din jur. Activitățile artistico-plastice sunt extrem de flexibile și variate, cu o pondere mare în educarea creativității preșcolarului.

Cuvinte-cheie: vârsta preșcolară, limbaj plastic, joc, tehnici picturale, compoziție plastică.

Abstract: Art is a form of knowledge through artistic images and contributes to widening the horizon of knowledge, to the most complete and comprehensive perception of reality. Among the languages of art, the plastic language is the closest to preschoolers, because it has the mission of balancing and harmonizing the

child's relationships with nature, with the surrounding beauty. The artistic-plastic activities are extremely flexible and varied, with a great weight in educating preschoolers' creativity.

Keywords: preschool age, plastic language, game, pictorial techniques, plastic composition.

Preșcolăritatea este caracterizată ca o vârstă ce cuprinde cea mai importantă experiență educațională din viața unei persoane. Pe parcursul ei înregistrăm momentele cele mai pregnante în dezvoltarea individualității umane și unele dintre cele mai semnificative achiziții ce vor avea ecouri evidente pentru etapele ulterioare ale dezvoltării sale. Copiii au o creativitate fantastică, care ajută la receptarea frumosului din jur. Desenul, pictura, modelajul, muzica, dansul, diferitele jocuri în aer liber sau acasă, la grădiniță - toate au darul de a-i ajuta să exprime emoțiile, gândurile și sentimentele. Încă de la vârsta preșcolară, copilul are un potențial creativ, care se poate dezvolta prin interconexiunea unor condiții cum ar fi:

- dobândirea unor cunoștințe privind elementele limbajului plastic și a tehnicilor de lucru în cadrul activităților artistico-plactice;
- ambianța creativă, în care cadrul didactic stimulează curiozitatea și spiritul creativ al copiilor de a utiliza sau combina culorile, prin crearea unei atmosfere de activitate liberă și de colaborare, prin realizarea unor lucrări colective, precum și prin aprecieri pozitive privind rezultatele obținute;

Limbajul plastic reprezintă învelișul material al gândirii artistice, care face posibil schimbul de idei, stări emotive, deci exprimarea impresiilor vizual-estetice în structuri specifice artei plastice [4].

Elementele de limbaj plastic sunt: *punctul, linia, forma, culoarea*. Acestea devin semne de limbaj plastic doar dacă sunt structurate expresiv. Relațiile dintre semnele plastice prin limbajul lor specific definesc expresivitatea compoziției.

Ca element plastic de sine stătător, *punctul* se întrebuințează în mai multe forme de exprimare artistică: ca mijloc plastic abstract, decorativ și se caracterizează prin culoare, ton, mărime etc. Cu ajutorul punctului plastic se pot obține diverse efecte expresive, în dependență de culoare, mărime și poziția ocupată:

- puncte de mărimi diferite ne pot provoca asociații de spațiu și perspectivă liniară și aeriană;
- puncte rezolvate în culori calde sau reci vor indica plasarea sa: mai aproape sau mai departe în spațiul plastic [5].

Punctul este unul din elementele limbajului plastic care este utilizat cel mai frecvent la crearea compoziției plastice. Orice compoziție poate începe cu o simplă așezare a punctului pe un suport, prin care se creează spațiul plastic [3].

În continuare vom descrie unele momente din cadrul activității integrate: „Toamna aurie”, tema globală: „Eu și lumea înconjurătoare” din cadrul proiectului tematic: „Anotimpurile”. În

cadrul activității s-au realizat conversații în grupuri mici, reflectare asupra operelor create de pictori, s-au implementat diverse metode și tehnici picturale în crearea unei compoziții tematice.

În cadrul evocării, s-au creat condițiile necesare pentru desfășurarea activității. Prin organizarea jocului didactic: „Ce culoare este” copiii au fost motivați să descrie caracteristicile anotimpului toamna.

Realizarea sensului este desfășurată prin lucrul asupra textului „O poveste în grădina toamnei” cu imagini despre toamnă. În baza textului copiii au descris culorile are toamna. Apoi copiii au fost plasați în centrul de activitate Arte, unde a avut loc implementarea tehnicilor în crearea amestecului de culori. Educatorea le-a explicat copiilor că culorile își schimbă nuanțele în funcție de lumină, anotimp (cer senin sau ploaie), culorile plasate pe un fundal alb par mai întunecate, dar aplicate pe un fundal negru, aceleași culori devin mai strălucitoare, mai luminoase.

În cadrul reflecției, s-a realizat o minixpoziție cu lucrările copiilor. În această etapă a activității, preșcolarii au prezentat lucrarea, caracterizând elementele plastice, culorile, nuanțele. Prin analiza acestor lucrări am constatat că unii copii au dat dovadă de o imaginație bogată, au redat anotimpul toamna, utilizând cele mai fascinante culori. Aceste lucrări au fost expuse pentru a putea fi văzute de către toți copiii, analizate împreună cu ei, apoi puse în portofoliile individuale. În rezultatul analizei acestor lucrări, concluzionăm că tema propusă a impulsionat imaginația și sensibilitatea copiilor, inițiativa în gândire și creație, demonstrând rolul desenului în educarea creativității.

La etapa de extindere s-a propus copiilor să viziteze împreună cu familia expoziții de pictură, să contemple asupra picturilor din reviste, cărți, în care este redată natura.

Obținerea unor forme spontane prin pată umedă, interpretarea acestora a oferit libertate imaginației copilului, interpretarea lor prin asemănarea cu lumea reală stimulând inteligența creatoare a copiilor. Copiii au evoluat treptat în interpretarea formelor obținute (ființe, obiecte, păsări etc.) și în stăpânirea tehnicii de lucru specifice.

Prin intermediul *exersării elementelor plastice* am redat un peisaj de vară. Florile au fost pictate prin tehnica amprentare. Au fost realizate două etape: I etapă - pictarea pomilor cu utilizarea liniilor de diferită lungime și grosime, plasate în poziții diferite; II etapă - pictarea florilor.

Activitatea integrată: „Culorile toamnei” a prezentat interes sporit pentru preșcolarii din grupa pregătitoare. În cadrul jocului „Ghici culoarea”, copiilor li s-au prezentat modele de lucrări, de combinare a culorilor, de suprapunere a petelor de culoare, de obținere a tonurilor și nuanțelor, culorilor complementare.

Jocul a favorizat concentrarea atenției, a imaginației creatoare. În acest context jocul a fost utilizat:

- în scopul dezvoltării sensibilității artistico-plastice (acuitate vizuală, receptivitate față de raporturile armonioase ale unor forme, ale unor culori, linii etc.);
- ca mijloc de a dobândi experiențe plastice noi (tehnici de lucru noi);
- ca mijloc de familiarizare a copiilor cu elemente de limbaj plastic;
- ca mijloc de descoperire a unor efecte plastice noi.

Ca suport pentru însușirea acestor cunoștințe sunt utilizate planșe demonstrative, reproduceri după operele de artă, demonstrația trasării acestora. Temele plastice de utilizare a liniilor și punctelor oferă copilului posibilitatea de a da mai multă expresivitate lucrărilor sale, de a depăși acele clișee stereotipe de case, pomi, cer, soare, floare, etc., care apar frecvent în desenele lor.

Posibilitatea de a trasa grosimile, dimensiunile diferite în creion, pensulă, redau bagajul de cunoștințe, priceperi, deprinderi artistice, prin care preșcolarul poate realiza o compoziție. Se pot organiza exerciții – joc, propunând copiilor să așeze mai multe obiecte într-o anumită ordine: gradată, succesivă, după mărime, după culoare, după criteriul mare – mic, după criteriul contrastului de formă, etc.

Exercițiul-joc: „Continuă pictarea” constă în completarea desenului cu diferite figuri, care a fost inițial început de copil, apoi este transmis desenul colegului său. În final lucrarea ajunge la copilul de la care a pornit pictarea, acesta urmând să o finalizeze. Exercițiul dat stimulează și dezvoltă creativitatea, consolidează deprinderile artistice și cunoștințele despre limbajul plastic.

Jocul didactic: „Alege culoarea”. Acest joc contribuie la analiza și consolidarea materiei studiate despre culori. Scopul jocului este de a găsi culoarea complementară. După ce fiecare copil cercetează vizual toate culorile, alege culoarea complementară celei pe care o are pe masă.

Jocul didactic: „Culoarea magică” are drept scop: consolidarea cunoștințelor despre clasificarea culorilor: culori primare, binare, combinarea și crearea lor. Grupul de copii se împarte în subgrupe a câte 6. Fiecare subgrupă primește un set de fișe de culori diferite: roșu, galben, albastru, verde, oranj, violet, gri, maro (de fiecare câte două) și alb (unul). Se împart fișele fiecăruia câte trei, doar primului - patru. Începe jocul cel ce are patru fișe. Fiecare jucător pentru a fi învingător, urmărește să formeze un grup complet de culori: primare/ binare/ terțiare.

Pentru valorizarea potențialului creativ al copilului, evidențierea aspectelor formative ale jocului și aprecierii adecvate a progresului înregistrat de către copil, educatoarea poate utiliza modalități alternative de monitorizare și evaluare: discuții individuale cu copiii; autoevaluarea; aprecierea rezultatelor verbal și prin laude, oferindu-se ecusoane, medalii etc. Evaluarea trebuie privită de către cadrele didactice ca un mijloc de stimulare a participării copiilor la activitate, un mod de încurajare a performanței bazate pe criterii clar formulate pentru a-i spori încrederea și a-l motiva în forțele proprii [2] .

Metoda Brainstorming, o metodă de stimulare a creativității în grup la realizarea lucrărilor la tema „Culorile” (fuzionarea în masă a culorilor). Copiii trebuie să enumere trei denumiri de obiecte cu ce se aseamănă pata de culoare în timp de cinci minute.

Prin tot ce are specific, jocul permite copilului să înțeleagă legătura permanentă cu realitatea cotidiană, să-i înțeleagă exigențele și să acționeze în modul său propriu și creator, în lumea în care trăiește. În această ambianță, copilul capătă încredere în forțele proprii, încât orice acțiune, indiferent de conținutul ei concret, antrenează la exersare viața psihică în ansamblu, inclusiv forțele creative existente.

Exercițiile cu elemente plastice:

a) „Căsuța din poveste”. Copiilor li se dă însărcinarea să deseneze ceea ce-și imaginează (o imagine dintr-o poveste, peisaj, obiecte, ființe dragi etc.)

b) ”Ghici ce figură?”. Copii vor desena cât mai multe obiecte asemănătoare cu figura dată (cerc, pătrat, triunghi, dreptunghi, formă) Exemplu: medalion, soare, ceas, roată, farfurie, masă, fereastră, carte, etc..

În continuare vom descrie câteva tehnici de lucru cu creionul, acuarela și guașa. Aceste tehnici au demonstrat stimularea creativității, dezinhibarea copiilor în abordarea spațiului plastic și în exprimarea plastică liberă, neconvențională. Aceste tehnici au fost aplicate atât în cadrul activităților artistico-plastice, cât și la solicitările copiilor în timpul activităților liber alese.

Tehnica punctelor unite cu linii constă în identificarea unor elemente concrete obținute la intersectarea unei rețele de linii, generate de unirea mai multor puncte, care sunt dispuse la întâmplare în spațiul plastic. Tehnica are ca scop dezvoltarea memoriei, dezvoltarea capacității de concentrare a atenției, dezvoltarea gândirii divergente, dezvoltarea capacității copilului de a se adapta la situații plastice noi.

Tehnica petelor întâmplătoare constă în identificarea unor elemente concrete din realitate, obținute prin fuzionarea culorilor. Această tehnică dezvoltă capacitatea de realizare a diferitelor analogii, originalitatea, cultivă puterea de a combina liber.

Tehnica desenului în creion este preferată cel mai des de copii. Copiii preferă, de regulă, creioanele colorate, deoarece au o bogată varietate de culori și sunt ușor de mânuit. Prin hașurarea a două culori diferite se poate obține a treia culoare. În baza diverselor forme geometrice – pătrat, dreptunghi, triunghi, romb, cerc, oval etc. pot fi alcătuite diverse compoziții originale. Utilizând și alte elemente ale limbajului plastic: linii, puncte și pete de culoare, lucrările plastice devin mai atrăgătoare, mai expresive.

Tehnica de lucru cu guașă – amprentarea. Amprentarea se realizează cu palmele și cu degetele pe un anumit suport. Cu ajutorul degetelor și a palmei, putem reda diferite obiecte din natură, scene din povești, figuri umane, păsări, etc.

Prin tehnicile propuse sunt antrenate procese psihice: percepția, reprezentarea, senzația, fluiditatea și plasticitatea gândirii, imaginația creatoare. Preșcolarul care are un comportament creativ se implică activ în procesul instructiv-educativ, are spirit de observație, descoperă soluții personale la diferite probleme, are gândirea imaginativă, elaborează produse originale. În cadrul activităților artistico-plastice la copii se dezvoltă gândirea creatoare, se îmbogățesc reprezentările despre mediul înconjurător, forme și culori.

La vârsta preșcolară copilul are tendința de a se exprima în lucrările lui, bazându-se pe experiența personală. De aceea este binevenit să se acorde copilului libertatea de idei, de a găsi mijloace și forme diverse de exprimare a propriilor impresii despre lume, în care să se reflecte emoțiile și sentimentele trăite.

Bibliografie:

1. Curriculum pentru Educație Timpurie. Chișinău, MECC, 2019.
2. Ghid de implementare a Curriculumului pentru Educație Timpurie. Chișinău, MECC, 2019.
3. HUBENCO, T. Metode de evaluare la Educația plastică. Ghid metodologic. Chișinău: Epigraf, 2013.
4. ȘUȘALĂ, I. Estetica și psihopedagogia artelor plastice și a desenului. București: Sigma, 2000.
5. ȚĂGULEA, I. Educația plastică. Domeniul Arte. Ghid metodic. Chișinău: Tipog. UST, 2016.
6. VOICULESCU, E. Pedagogia preșcolară. București: Aramis. 2003.

EVALUAREA FORMATIVĂ ÎN CADRUL DIDACTICII LIMBII ROMÂNE CA LIMBĂ STRĂINĂ

Victoria VÎNTU, USMF „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, Republica Moldova

<https://orcid.org/0000-0002-4515-122X>

Aliona BUSUIOC, USMF „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, Republica Moldova

<https://orcid.org/0000-0002-4010-0108>

CZU: 378.091.27:811.135.1

DOI: 10.46727/c.04-05-11-2022.p241-244

Rezumat: Dinamica procesului educativ modern determină perfecționarea continuă a strategiilor de structurare a celor trei etape ale demersului didactic: predare, învățare, evaluare. În articolul de față sunt identificate și analizate aspectele definitorii, avantajele și limitele evaluării formative, obiectivele, criteriile de selectare a unei anumite probe în cadrul cursului de limba română ca limbă străină. Reperetele teoretice sunt argumentate prin expunerea unor exemple de metode și instrumente de evaluare ce contribuie la eficientizarea procesului de instruire în grupele de medicii străini cu nivelul A1/A2 de cunoașterea limbii române.

Cuvinte-cheie: evaluare formativă, evaluare directă, evaluare indirectă, instrumente didactice.

Summary: The dynamics of the modern educational process determines the continuous improvement of the structuring strategies of the three stages of the didactic approach: teaching, learning, evaluation. In this article, the defining aspects, the advantages and limits of the formative assessment, the objectives, the criteria for selecting a certain test in the course of Romanian as a foreign language are identified and analyzed. The theoretical milestones are argued by exposing some examples of assessment methods and tools that